

FROLAND KOMMUNE

PLAN

LEVE HELE LIVET

Innhold

Innledning.....	3
Utarbeidelse av planen.....	3
1 Reformen Leve hele livet.....	4
Innsatsområder	4
Gjennomføring	4
2 Aktivitet og fellesskap	5
3 Mat og måltider	10
Tiltak vi ønsker å gjennomføre i Froland	11
4 Helsehjelp.....	13
5 Sammenheng.....	16
6 Et aldersvennlig Norge	21

Innledning

I 2018 ble Stortingsmelding 15 (2017-2018) Leve Hele Livet godkjent i Stortinget. Dette er en kvalitetsreform for eldre som handler om mennesker. Tidligere reformer har ofte handlet om systemer. Leve hele livet består av 25 konkrete og utprøvde løsninger fordelt på 5 hovedområder hvor det ofte svikter i tilbudet til eldre i dag.

Med utgangspunkt i Stortingsmeldingen har Froland laget sin egen plan for Leve hele livet. Den er delt opp i ett kapittel for hvert av de fem områdene. Hvert kapittel innledes med utfordringer og tiltak som er beskrevet i Stortingsmeldingen Leve hele livet. Etterpå beskrives de tiltakene som er spesifikke for Froland.

Regjeringen legger opp til en prosess hvor kommunestyrene behandler og vedtar hvordan reformens løsninger kan innføres. Reformperioden starter 1. januar 2019 og varer i fem år med ulike faser for planlegging, gjennomføring og evaluering.

I Froland har vi i 2019 og begynnelsen av 2020 jobbet med å utarbeide planen. I 2020 vil det i tillegg komme en ny omsorgsplan. Plan for Leve hele livet er konkret og detaljert, mens Omsorgsplanen er mer overordnet. Disse to planene vil derfor utfylle hverandre og denne planen blir vedlegg til ny omsorgsplan.

Utarbeidelse av planen

Virksomhetsleder presenterte i januar 2019 Leve hele livet-reformen for ansatte på et fellesmøte, den ble også presentert for kommunestyret våren og høsten 2019, og for eldrerådet våren samme år. Vi har og hatt besøk fra Fylkesmannen og Utviklingscenteret for sykehjem og hjemmetjenester (USHT) på et møte der Leve hele livet var tema. Videre hadde ledelsen i Omsorg en samling med fokus på Leve hele livet i august 2019. Der jobbet vi ut en del tiltak under hvert av de 5 hovedområdene. Disse tiltakene ble videreformidlet til ansatte via nyhetsbrev, med muligheter for innspill og tilbakemeldinger. Plan for Leve hele livet er informert om i lokalt arbeidsmiljøutvalg (AMU), der både ledelse, tillitsvalgte og verneombud var til stede og på personalmøter.

I januar 2020 hadde vi en heldagssamling der AMU, avdelingsledere og flere ansatte var med for å jobbe med planen. Målet var at «jo flere jo bedre» og at involvering gir et bedre utgangspunkt for implementering.

Planen var at det ferdige utkastet skulle informeres om i formannskapet den 3. mars, og i eldrerådet 19 mars, deretter vedtas i kommunestyret 26. mars 2020. Denne prosessen stoppet opp pga. korona pandemien. Planen nå er at det skal opp i eldrerådet høsten 2020 og godkjennes sammen med omsorgsplan januar 2021.

1 Reformen Leve hele livet

Reformen Leve hele livet har som mål at alle eldre bør ha gode hverdager også når helsa svikter og det offentlige må trå til med omsorgstilbud. Det finnes mange gode løsninger på hvordan dette kan sikres, men mange av dem blir tatt i bruk av få kommuner og for tilfeldig. Reformen ønsker å sette fokus på eksempler på god praksis. Den har 25 konkrete og utprøvde løsninger på fem ulike områder hvor vi vet at det ofte svikter slik tilbudet er i dag:

Reformen bygger på hva ansatte, eldre, pårørende, frivillige, forskere og ledere har sett fungere i praksis, hva som løfter kvaliteten på tjenestene og bidrar til en trygg og verdig alderdom.

Innsatsområder

Kjernen i Leve hele livet kan samles i noen hovedtema som til sammen vil bidra til å gi eldre og deres pårørende økt glede, livskvalitet og trygghet i hverdagen:

- **Mulighet til å velge** - Setter fokus på valgfrihet og medvirkning.
- **Matglede for eldre** - Leve hele livet skal sørge for at måltidene blir en begivenhet i hverdagen, at det blir nok måltider gjennom døgnet, god ernæring, gode kokker og lokale kjøkken.
- **De eldres helse** – og omsorgstjeneste- Tjenesten må stille spørsmålet til brukerne; hva er viktig for deg? Leve hele livet skal gi trygghet for å få hjelp når en trenger det. Aktivitet, deltagelse og egenmestring er viktige stikkord.
- **Pårørendeomsorg** - Leve hele livet skal være en reform som viser omsorg for de som yter omsorg og ta vare på de som tar vare på sine nærmeste slik at de ikke sliter seg ut.
- **Alternative arbeidsordninger** - Leve hele livet vil gi inspirasjon til å finne nye arbeidsordninger og ta i bruk ny teknologi. Den skal utfordre til å organisere seg slik at det blir større kontinuitet i tjenestetilbudet, med mykere overganger og færre å forholde seg til for dem som mottar tjenester.

Gjennomføring

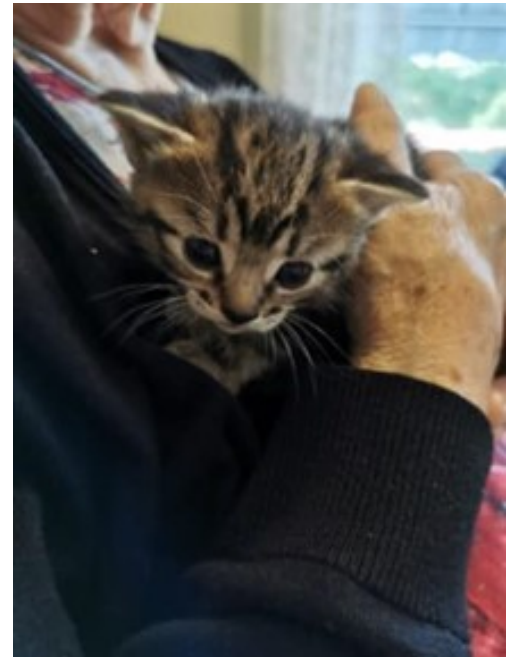
Det er satt av 5 år til reformperioden med felles oppstart 1. januar 2019.

- Fase 1 Forberedelse og oppstart 2019
- Fase 2 Karlegging og planlegging 2019-2020
- Fase 3 Implementering og gjennomføring 2021-2022
- Fase 4 Evaluering og forbedring 2023

2 Aktivitet og fellesskap

Leve hele livet er en reform for aktivitet, deltagelse og sosialt fellesskap. Målet er å ta vare på eldres forhold til familie, venner og sosialt nettverk og skape gode opplevelser og møter på tvers av generasjonene.

Utfordringsbildet

- Ensomhet blant eldre relatert til endringer i livssituasjon, partnerdød, endret helsetilstand og funksjonsnivå
- Inaktivitet og aktivitetstilbud som ikke er tilpasset individuelle ønsker og behov.
- Manglende ivaretagelse av sosial, kulturelle og eksistensielle behov
- Lite systematisk samarbeid mellom helse- og omsorgstjenesten og frivillige/sivilsamfunn
- Manglende møteplasser, samlokalisering og digitale generasjonsskiller

Tiltak

Tiltakene skal bidra til å skape økt aktivitet, gode opplevelser og fellesskap gjennom

- Gode øyeblikk
- Tro og liv
- Generasjonsmøter
- Samfunnskontakt
- Sambruk og samlokalisering.

Tiltak vi ønsker å gjennomføre i Froland

Livsglede og min historie

Vi ønsker å jobbe med de prinsippene som ligger til grunn for Livsgledesykehjem, uten at vi nødvendigvis blir en del av stiftelsen. Dette innebærer å iverksette meningsfulle aktiviteter for eldre ved å systematisere dagen rundt den enkelte beboers livshistorie. Dette tiltaket gjelder i første omgang sykehjemmet og personer med demens som bor hjemme eller i heldøgnsbemannet omsorgsbolig (HDO). Mange av tiltakene nedenfor har vi jobbet med allerede, men vi ønsker å bli enda bedre.

Tiltak

Sykehjemmet

- Lage «Min historie» for alle beboere på sykehjemmet. Dette gjøres 14 dager etter innkomst av primærkontakt. Hver enkelt ansatt har ansvar for å kjenne til innholdet. Teamleder på avdelingen for personer med demens har ansvar for å finne en god metode for dette arbeidet og implementere det på alle avdelinger i løpet av 2021.

Hjemmesykepleien

- De ansatte i demensteamet har gjort kartlegging av «Min historie» på personer med demens. De ønsker å fortsette med dette. Vil jobbe mer med å spre informasjon til andre ansatte.

Felles

- Det er et mål å kunne tilby en individuelt tilpasset aktivitet minimum en gang i uka.
- Dette er det ønskelig å kunne gjøre både individuelt og i grupper. Tiltakene skal gjennomføres av ansatte, pårørende eller frivillige.
- Opprette en egen situasjon i Gerica der man beskriver tiltakene. Ha en egen individuell plan for hver enkelt bruker.

***Min historie** er en metode som går ut på å samle viktige livshistorier, hendelser og interesser hos personer med demens, og formidle historiene gjennom en personlig bildebok, musikk eller andre uttrykksformer. Målet er at den kunnskapen vi innhenter skal hjelpe oss til å tilpasse aktiviteter, samtaleemner, måltider mm. til den enkelte bruker.*

Frivillighet

Et av tiltakene regjeringen peker på når det gjelder utfordringene fremover i forhold til flere eldre og økt ensomhet, er frivillighet. I Froland har virksomheten Omsorg et ubenyttet potensiale når det gjelder dette. Frivillighet er med på å øke livskvaliteten til både den som yter frivillighet og til den som mottar frivillighet.

Frivillighet: Mange deltar i frivillig arbeid i Norge. Det ligger store muligheter i å engasjere flere i frivillig arbeid på helse- og omsorgssektorens område. Deltakelse i frivillig arbeid skjer imidlertid ikke av seg selv, men må framelskes, dyrkes og vedlikeholdes gjennom systematisk rekruttering, organisering, koordinering, opplæring, motivasjon og veiledning. Dersom de kommunale tjenestene setter av egnet fagpersonell eller samarbeider med ideelle organisasjoner om dette, viser erfaring at en slik investering gir en betydelig frivillig innsats. Frivillighet ser ut til å gi økt tilfredshet med livet og økt mestringfølelse. Organisasjonsaktive eldre har bedre helse og livskvalitet. For enkeltpersoner bidrar organisasjonsaktivitet blant annet til å skape sosiale nettverk, identitet og tilhørighet. (Stortingsmelding 29, Morgendagens Omsorg).

Tiltak

- Samarbeid med Frivillighetsentralen knyttet til tiltak for eldre i kommunen. Dette gjelder i første omgang hjemmeboende eldre. Et av de første tiltakene dette samarbeidet ønsker å ta tak i er besøkssvenn og transport for hjemmeboende til f.eks. seniorkafe. Virksomhetsleder og leder for frivillighetsentralen har ansvar for dette.
- Vi ønsker i samarbeid med Frivillighetsentralen å se på muligheten til å få en type elektronisk løsning der de som ønsker bistand fra frivillige kan legge inn et behov for hjelp, og de som vil hjelpe kan respondere. Et eksempel på dette er Nyby, som er en ny type digital plattform som gjør det mulig for kommuner og organisasjoner å mobilisere ledige ressurspersoner til viktige oppgaver.\
- Vi ønsker mer aktivitet og fellesskap også rundt dagsenter, omsorgsbolig og sykehjem. For å få dette til på en god måte trenger vi en frivillighetskoordinator. Som beskrevet i tekstboksen over er det viktig å rekruttere, organisere, koordinere, motivere de frivillige. Ikke minst er det viktig å ta vare på de som gjør en frivillig innsats. Dette krever mye tid. Målet er å få en frivillighetskoordinator i en gradert stillingsstørrelse på plass innen 2021. Vi vil i første omgang søke om midler til å dekke utgifter til lønn. Målet er at det etter hvert skal bli en del av budsjettet.
- Omsorg har allerede et samarbeid med andre, f.eks. skole, barnehage, private grupper (Kontakten), menigheter og kor. Vi ønsker å utvikle dette samarbeidet, både med de som allerede bidrar, og med andre grupper og organisasjoner til det beste for våre beboere. Dette vil bli en del av oppgaven til en frivillighetskoordinator.

Frivillighetskoordinator sine oppgaver kan være

Styrke og utvikle samarbeidet med lokalsamfunnets frivillige organisasjoner.

Være kontakt opp mot og utvikle samarbeid og avtaler med lokalsamfunnets barnehager, skoler, kulturinstitusjoner, foreninger, organisasjoner og næringsliv.

Utvikle helse- og omsorgstjenestens som arena for kulturbegivenheter.

Rekruttere og koordinere frivillige medarbeidere i ulike aldersgrupper, i nært samarbeid med aktuelle frivillige organisasjoner.

Være kontaktperson, følge opp og veilede frivillige medarbeidere, herunder også pårørende som ønsker å bidra med sin innsats.

Bidra til at eldre brukere kan delta i sosiale og kulturelle aktiviteter i institusjon eller lokalsamfunn. (Stortingsmelding 15, Leve hele livet).

Nytt sykehjem

Froland kommune skal i løpet av de neste 3- 4 årene bygge nytt sykehjem, vi er nå i planleggingsfasen. Det gir oss en fantastisk mulighet til å skape gode tiltak når det gjelder sambruk og samlokalisering med nærmiljøet. Leve hele livet legger vekt på at sykehjem og omsorgsboliger skal integreres som en del av nærmiljøet. Gjerne med møteplasser og naboskap på tvers av generasjoner og funksjoner. Det er mye vi kan legge til rette for slik at det blir enklere å drive med ulike aktiviteter som gir livsglede til våre brukere.

Tiltak

- Store nok, og fleksible lokaler, noe som gjør at det f.eks. kan arrangeres konserter, møter mm. Vi ønsker også å invitere foreninger og andre til å ha øvelser eller møter hos oss. Dette vil føre til mer liv på sykehjemmet som igjen kan føre til at flere utenfra stikker innom på besøk til beboere. De som bor på sykehjemmet eller i omsorgsbolig kan evt. få være med på aktiviteter de før var deltagere på.
- Kafe, restaurant som er innbydende og kan brukes av beboere, pårørende og befolkningen generelt. Kan også brukes til fellesmåltider for de beboere som ønsker det, og det kan leies ut til private selskaper.
- Fine utemiljøer som inviterer til aktivitet og bevegelse.
- Lekeplass som kan gjøre det mer attraktivt for pårørende med barn, barnehager og skoler å komme på besøk.
- Det blir viktig med sluse fra omsorgsboliger til sykehjemmet slik at man kan gå tørrskodd mellom de to stedene. Dette sikrer at beboere enklere kan benytte seg av aktiviteter begge steder uansett vær.
- Det er ønskelig med et eget dagsenter på sykehjemmet. Dette vil gjøre at lokalene blir kjente for de som kanskje skal bo der senere. I tillegg kan det være et av aktivitetstilbudene til de som bor på sykehjemmet.

3 Mat og måltider

Leve hele livet er en reform for større matglede. God mat er grunnleggende for god helse og livskvalitet hele livet. Målet er å skape gode måltidsopplevelser og redusere underernæring. Eldre skal få næringsrik mat som både ser god ut, dufter godt og smaker godt. Maten skal være tilpasset den enkeltes behov og serveres i en hyggelig ramme.

Utfordringsbildet

- Manglende systematisk oppfølging
- Manglende sosialt fellesskap og lite vektlegging av måltidsomgivelsene
- Få måltider og lang nattfaste
- Lite mangfold og valgfrihet
- Lang avstand mellom produksjon og servering

Tiltak

Tiltakene skal bidra mål å redusere underernæring og skape gode mat- og måltidsopplevelser for den enkelte:

- Det gode måltidet
- Måltidstider
- Valgfrihet og variasjon
- Systematisk ernæringsarbeid
- Kjøkken og kompetanse lokalt

Tiltak vi ønsker å gjennomføre i Froland

Omsorg i Froland har i den siste tiden jobbet mye med ernæring og måltider. I februar 2019 ble middagen flyttet til ettermiddagen. Målet var at det skulle innføres et ekstra måltid i døgnet, at det skulle bli mer fleksibilitet rundt lunsjen og bedre tid til aktivitet på formiddagen. I tillegg har vi innført MUST som en metode for å systematisk kartlegge ernæringsstatus på alle våre brukere. Dette ønsker vi å fortsette med.

Systematisk ernæringsarbeid handler om å følge opp den enkeltes ernæringsbehov for å unngå under- og feilernæring. Dette betyr at alle pasienter og brukere i sykehjem og brukere med vedtak om hjemmesykepleie må kartlegges for ernæringsstatus, videre skal ernæringsmessig risiko vurderes og om nødvendig må det utarbeides en individuell ernæringsplan. (Stortingsmelding 15, Leve hele livet).

Vi har vårt eget lokale produksjonskjøkken som lager fersk mat hver dag og serverer etter kok-server prinsippet. Vi har flere steder våre brukere kan spise sammen hvis de ønsker det, både på sykehjemmet og i omsorgsboligen. Dette er viktige prinsipper for å ivareta det gode måltidet i Leve hele livet.

Omsorg har en egen ernæringsgruppe som ledes av kjøkkensjefen. Den er sammensatt av ansatte/ ernæringskontakter fra de ulike avdelingene på sykehjemmet, hjemmesykepleien og dagsenteret. Denne gruppa jobber med å få til et godt samarbeid mellom kjøkkenet og avdelingene til det beste for våre beboere. Ledelsen er og med to ganger i året eller ved behov.

Tiltak

- Kjøkkenet ønsker å være tettere på i forhold til ernæringsmessige tilpasninger. Enten ved kartlegging av den enkelte beboer eller ved gjennomgang av sjekklister.
- Økt brukermedvirkning.
- Valgfrihet, ønskekost, individuell tilpasning.
- Fokus på hvordan vi presenterer maten.
- Bruke lunsjen til å kombinere aktivitet og måltider. F.eks. være ute å grille pølser og drikke kakao, gå på kafe, steke vafler mm.
- Mer fokus på ernæring hos hjemmeboende.

Det er ernæringsgruppa og i hovedsak de som jobber på kjøkkenet i samarbeid med ledelsen som har ansvar for at tiltakene blir konkretiserte og gjennomført.

Selv om det ikke er et tiltak direkte rettet mot kvaliteten på tjenesten, tar vi likevel med her at vi ønsker å ha fokus på å redusere matsvinn. Vi vil lage egne «matvett» rutiner i løpet av 2021.

4 Helsehjelp

Leve hele livet er en reform for å skape de eldres helse- og omsorgstjenester, der det viktigste spørsmålet er: Hva er viktig for deg?

Eldre skal føle seg verdsatt og sett og bli involvert i beslutninger som angår dem selv.

Eldre skal få mulighet til å leve hjemme så lenge som mulig og få støtte til å mestre hverdagen, på tross av sykdom og funksjonssvikt.

Samtidig skal de ha trygghet for å få hjelp når de trenger det. Når livet går mot slutten, skal eldre få god lindrende omsorg og pleie.

Utfordringsbildet

- Manglende oppmerksomhet på mestring og forebygging
- Dårlig oversikt over sammensatte behov og problemer
- Lite bruk av fysisk aktivitet og trening
- Manglende bruk av nye behandlingsformer
- Lite systematisk kartlegging og oppfølging av den enkelte

Tiltak

Tiltakene skal bidra til å øke mestring og livskvalitet, forebygge funksjonsfall og gi rett hjelp til rett tid:

- Hverdagsmestring
- Proaktive tjenester
- Målrettet bruk av fysisk trening
- Miljøbehandling
- Systematisk kartlegging og oppfølging.

Tiltak vi ønsker å gjennomføre i Froland

Hverdagsmestring

Eldre skal ha mulighet til å være mest mulig selvhjulpne, også når de mottar helse- og omsorgstjenester.

Tiltak

- Froland har i 2019 utarbeidet rutiner for oppstart av hverdagsrehabilitering. Dette er et samarbeid mellom hjemmesykepleien, fysio- ergoterapitjenesten og tjenestekontoret. Målet med hverdagsrehabilitering er å gi økt selvstendighet i dagliglivets aktiviteter, forbedre funksjonsevnen og utsette ytterligere funksjonsfall. Et viktig spørsmål som stilles brukeren er «Hva er viktige aktiviteter for deg?»

Hverdagsrehabilitering skiller seg fra ordinære pleie- og omsorgstjenester, ved at pleie eller praktisk bistand ikke gis før den det gjelder har fått en vurdering av sitt rehabiliteringspotensiale. Den enkeltes hverdagsmestring vektlegges før passive eller kompensierende tilbud. Mestring er sentralt i hverdagsrehabilitering.

I tillegg til hverdagsrehabilitering ønsker vi å ha fokus på mestring i daglige aktiviteter.

Dette gjelder både for de som bor på sykehjemmet og de som får hjelp av hjemmesykepleien. Det er viktig at ansatte bevisstgjøres om at det er viktig å bevare brukernes funksjoner ved å tilrettelegge, veilede og gjøre sammen med. Ikke alltid gjøre for. Dette er et snarlig og fortløpende tiltak som ledelsen av de ulike avdelinger har ansvar for.

Velferdsteknologi handler om å gi personer med hjelpebehov bedre livskvalitet, økt trygghet og større mulighet til å klare seg på egenhånd. Froland er med i prosjektet «Innføring av velferdsteknologi Agder». Her samarbeider kommunene om å teste ut ulike velferdsteknologiske løsninger og deler erfaringer med hverandre. Sykehjemmet har fått nytt sykesignalanlegg som kan kobles opp mot ulike velferdsteknologiske løsninger som f.eks. døralarm, fallsensor mm.

Nå har vi en gruppe som jobber med innføring av velferdsteknologi for hjemmeboende. Dette er et samarbeid mellom Omsorg og Helse og velferd. Til nå har vi innført bruk av digitale trygghetsalarmer, og døra larm. Målet er at vi de neste årene kan tilby medisindispensere, GPS-overvåking, beveggelsessensor, kameratilsyn og avstandsoppfølging.

Proaktive tjenester

Proaktive tjenester innebærer at tjenesten aktivt oppsøker innbyggere som ikke selv oppsøker helse-tjenesten. Det vil det være vesentlig å identifisere personer med risiko for funksjonstap eller begynnende funksjonsfall tidlig og tilbyr oppfølging. Dette kan sikre eldre menneskers mulighet til å bo selvstendig lengst mulig og forebygge økende hjelpebehov.

Tiltak

- Forebyggende hjemmebesøk og informasjonsmøte er en måte å gjøre dette på. Det er mye man kan informere om i en slik anledning. Stikkord er; helsefremming, tilrettelegging av egen bolig, muligheter for hjelpemidler, ulike støtteordninger, aktiviteter, fallforebygging mm. Froland ønsker å søke om midler til å engasjere en som kan lede dette arbeidet med oppstart i 2021. Både utforming/innhold og gjennomføring av tjenesten skal ligge til denne stillingen. Målet er at det i 2022/2023 skal settes av midler til minimum 10-20% i kommunens eget budsjett.

Systematisk kartlegging og oppfølging

Å fange opp tegn på utvikling av sykdom, funksjonstap eller problemer, er en forutsetning for å komme tidlig i gang med tiltak, både hos hjemmeboende eldre og eldre på sykehjem. Helse- og omsorgstjenesten bør derfor utvikle og bruke ansattes kompetanse i systematisk observasjon, kartlegging og oppfølging.

Tiltak

- Gode rutiner for systematisk kartlegging og oppfølging av brukere. Dette henger sammen med gode pasientforløp. Systematikken ligger i at vi har sjekklister som brukes for å oppdage funksjonsfall tidlig. En del av disse sjekklister er gjennomføring av TILT (tidlig identifisering av livstruende tilstander). Vi skal i løpet av 2020 innføre nytt system for dette som heter NEWS, for å benytte samme verktøy som sykehusene. Målet er å hele tiden ha fokus på forbedringsarbeid rund dette tema. Vi har et fag- og kvalitetsutvalg som har ansvar for å jobbe med dette.

National Early Warning Score (NEWS) er et hjelpemiddel for sikre tidlig advarsel om mulig klinisk forverring hos voksne pasienter. Observasjonsverktøyet kan bidra til at færre pasienter utvikler en farlig og ressurskrevende situasjon på grunn av manglende overvåkning og forsinket diagnostikk. NEWS er basert på måling av seks kliniske verdier: "respirasjonsfrekvens", "oksygensaturasjon", "systolisk blodtrykk", "puls/hjertefrekvens", "bevissthetsnivå" og "temperatur", og om pasienten får oksygen eller ikke. Resultatene sammenlignes med normalverdier i et skjema.

5 Sammenheng

Leve hele livet er en reform for å skape et mer sammenhengende tjenestetilbud for eldre og deres pårørende. Målet er å gi eldre økt trygghet og forutsigbarhet i pasientforløp og overganger, få færre hjelpere å forholde seg til og oppleve større grad av kontinuitet i tilbudet. Målet er også å ta vare på de som tar vare på sine nærmeste, og gi støtte og avlastning, slik at de ikke sliter seg ut.

Oppsummert er utfordringene:

- For lite personsentrert tilnærming
- For lite avlastning og støtte til pårørende
- Manglende kontinuitet og trygghet, for mange ansatte å forholde seg til og usikkerhet om og når hjelpen kommer
- For mange brudd og krevende overganger mellom tjenestetilbud i kommunene

For lite kontinuitet og trygghet i overgangen mellom de ulike tjenestenivåene

For å møte utfordringene foreslås fem løsninger, der målet er å gi økt kontinuitet, trygghet og forutsigbarhet i pasientforløpet til eldre og deres pårørende:

- Den enkeltes behov
- Avlastning og støtte til pårørende
- Færre å forholde seg til og økt kontinuitet
- Mykere overganger mellom eget hjem og sykehjem
- Planlagte overganger mellom kommuner og sykehus

Tiltak vi ønsker å gjennomføre i Froland

I 2019 ble det opprettet et eget tjeneste- og boligkontor i Froland. Målet med dette er øket fokus på saksbehandling og tildeling av tjenester, i tillegg til lik og rettferdig behandling av de som søker tjenester hos oss. Heretter beskrives tjeneste- og boligkontor kun som tjenestekontor. Tjenestekontoret har en viktig rolle i tiltakene som handler om sammenheng.

Avlastning og støtte til pårørende

Mange pårørende har krevende omsorgsoppgaver og utsettes for store belastninger. Det er derfor viktig at pårørende får god støtte og avlastning, og at innsatsen deres anerkjennes.

I dag gjennomfører vi støtte- og forventningsavtaler med pårørende på sykehjemmet. Dette er et samarbeidsmøte der man bruker en mal for samtalen for å gå gjennom en del informasjon, snakker om forventninger mm. Vi har også pårørendeskole annethvert år. Den er for de som har personer med demens som nære pårørende. Det er demensteamet som er ansvarlig for dette.

Tiltak

- En mer fleksibel dagsenterordning der brukere kan komme i kortere perioder hvis et behov oppstår. F.eks. hvis pårørende skal på ferie, midlertidig funksjonsfall el.
- Pårørendekafe. En møteplass for pårørende til personer med demens. Leder på sykehjemmet har ansvar for at dette blir iverksatt. Målet er å få det til i løpet av 2020.
- Lage opplegg til en strukturert samtale med nærmeste pårørende til de som har hjemmesykepleie og gjennomføre den. Det er også viktig å gjennomføre oppfølgingsamtaler hvis det er behov for det. Dette skal ha oppstart senest januar 2021. Ledelsen i hjemmesykepleien har ansvar for å gjennomføre dette.
- Økt fokus på avlastning. Avlastning er en tjeneste for pårørende med store omsorgsoppgaver. Omsorgsmottakeren kan få et opphold i institusjon i et begrenset tidsrom slik at den/de som har den daglige omsorgen kan få avlastning. Avlastning kan også gis i hjemmet. Ansatte i hjemmesykepleien og tjenestekontoret må ha kunnskap om denne tjenesten slik at den lettere kan gis videre til pårørende. Leder av hjemmesykepleien og leder av tjenestekontoret har ansvar for dette.
- Det er ønskelig å gå til anskaffelse av modulen plassadministrasjon i Geric, for lettere å kunne disponere plasser på sykehjemmet. Dette er også et ledd i innføringen av e-rom, et enklere rapporteringsverktøy, på sykehjemmet. Leder av tjenestekontoret har ansvar for at dette kommer på plass i løpet av 2020.
- God kommunikasjon med kjøkkenet og avdelingene i forhold til matbestilling/avbestilling ved inn og utskrivning. Gjelder spesielt korttidsavdelingen og kjøkkenet som har ansvar for å lage gode rutiner for dette.

Færre å forholde seg til og økt kontinuitet

Vi har et ansvar for å ivareta brukernes behov for kontinuitet, trygghet og forutsigbarhet.

Tiltak

- Primærkontakt til hver enkelt beboer både på sykehjemmet og hjemmesykepleien. Vi har hatt primærkontaktordning lenge, men vi vil øke fokuset på denne ordningen. Det vil si at vi vil evaluere eller utarbeide nye oppgavebeskrivelser/rutiner, gjennomføres opplæring og gis systematisk veiledning av primærkontaktene. I hjemmesykepleien er det enhetssykepleierne som har ansvar for dette, på sykehjemmet har avdelingssykepleierne ansvar. Dette arbeidet er allerede iverksatt, og vi ser på det som et kontinuerlig fokus så lenge vi har vi velger å jobbe etter denne ordningen.
- Heltidskultur og fokus på turnus som fremmer kvalitet på tjenesten er et omfattende og viktig tiltak. Froland kommune har den høyeste andel av deltidsansatte på Agder, i tillegg jobber vi fortsatt med ordinær 6 ukers turnus. Vi har derfor søkt Fylkesmannen om skjønnsmidler så vi kan ha en egen person som jobber med dette. Hvordan arbeidet blir videre vil være avhengig av resultatet på søknaden. Vi vil uansett jobbe med både heltidskultur og se på ulike typer turnuser, men konkrete tiltak er ikke lagt.

Primærkontaktens rolle er å sikre god tjenesteyting, god dokumentasjon og etablere gode kommunikasjonsrutiner med bruker, pårørende og samarbeidspartnere.

Den enkeltes behov

Vi ønsker å gi et tjenestetilbud som tar utgangspunkt i hva som er viktig for den enkelte. Det er viktig å se hele mennesket, ikke bare sykdom og funksjonssvikt.

Tiltak

- Vi skal lage velkomstbrosjyre til alle beboere på sykehjemmet og i omsorgsboligene. Dette vil gi beboerne og deres pårørende mange viktige opplysninger som måltidsrutiner, kontaktinformasjon, ulike tilbud og tjenester mm. Det skal utarbeides en mal for hva brosjyren skal inneholde. Leder for sykehjem og hjemmesykepleien har ansvar for at dette blir gjennomført første halvdel av 2020.
- Innkomstsamtale og halvårs- eller årskartlegging. Det finnes allerede prosedyrer og systematikk for dette. Det er ønskelig å evaluere det vi har og ha fokus på opplæring og at det faktisk blir gjennomført. Primærkontakten har et ansvar for at det blir gjennomført innkomstsamtale og kartlegginger i løpet av året. Pårørende skal også få mulighet til å delta på en samtale.

LEVE HELE LIVET

- Ha gode og oppdaterte tiltaksplaner. Primærkontakten har også ansvar for dette. Tiltaksplanene tar utgangspunkt i innvilgede tjenester gjennom vedtak som er fattet av tjenestekontoret. Det er en del punkter som alltid skal være med i tiltaksplanen som f.eks. ernæring. Det skal lages en liste over hvilke punkter man alltid vil ha med.
- Innføring av e-rom.
- Differensiering av boliger. Kommunen har et ønske om økt fokus på boligtildeling og bedre oversikt over de kommunale utleieboligene. Det vil være vesentlig i arbeidet å avklare bruken av de ulike boligene slik at vi kan møte behovet så riktig som mulig. Leder for tjeneste- og boligkontoret har ansvar for dette.

Mykere overganger

Kommunen bør legge til rette for bedre pasientforløp og mykere overganger mellom ulike tjenester. Dette kan være fra hjemmet til sykehjem og fra sykehus til ulike tjenester i kommunen. Spesielt overgangen fra eget hjem til sykehjem er svært utfordrende for alle involverte parter både før, under og etter flytting. I den grad en ikke kan unngå selve flyttingen, er det derfor gode grunner til å ha fokus på hvordan denne overgangsperioden tilrettelegges og gjennomføres, slik at den kan foregå mer smidig og skape mindre uro, angst og usikkerhet.

Mykere overgang mellom tjenestene: For eldre brukere kan det bety større trygghet og mindre påkjenning ved flytting. For pårørende kan det bety mer avlastning og støtte før flytting, og invitasjon til å fortsette å bidra etter flytting.

- Videreføre pasientsikkerhetskampanjen Gode pasientforløp. Dette innebærer gode rutiner for planlegging og følge overganger mellom ulike tjenester. Det innebærer og styrke fokuset på det som fremmer helse og spørre brukerne «hva er viktig for deg» i stedet for «hva er i veien med deg». Gode pasientforløp legger til rette for å følge opp brukere av tjenestene på en god og systematisk måte ved bruk av ulike sjekklister.

Gode pasientforløp har lenge vært et begrep i omsorg. Folkehelseinstituttet og KS har siden 2014 arbeidet sammen med kommuner og helseforetak for å utvikle gode, funksjonsbaserte pasientforløp. I slike pasientforløp samhandler og kommuniserer de ulike tjenestene innen kommune- og spesialisthelsetjenesten med hverandre på en slik måte at brukeren eller pasienten opplever et helhetlig tilbud. Arbeidet med gode pasientforløp har vært organisert i læringsnettverk organisert av utviklingssentrene for sykehjem og hjemmebaserte tjenester.

- Tjenestekontoret vil ha økt fokus på hjemmebesøk og besøk på sykehuset for å få til bedre overganger mellom tjenestene. Leder av tjenestekontoret har ansvar for dette.

6 Et aldersvennlig Norge

De nærmeste tiårene vil den demografiske sammensetning av Norge endre seg betydelig. Det blir flere eldre, det blir en høyere andel eldre i befolkningen og det blir flere av de eldste eldre. Den demografiske utviklingen vil påvirke og ha konsekvenser for omsorgstjenesten, og vil kreve nye løsninger og skape endringer på en rekke områder.

Samtidig ser vi at store nye generasjoner eldre vil ha høyere utdanning, bedre helse, bedre boliger og bedre økonomi. Det kan bli av avgjørende betydning at de tar i bruk sine ressurser for å møte aldersdommens utfordringer og muligheter. Dette kan blant annet være lengere arbeidsliv, aldersvennlige lokalsamfunn, frivillig sektor, nyskaping og fokus på sunn aldring.

Et aldersvennlig Froland

For å få en aldersvennlig kommune er det viktig å jobbe tverrfaglig. Virksomheten Omsorg kan ikke klare dette alene. Både politikere, elderrådet, næringslivet, ulike frivillige organisasjoner og alle virksomhetene i kommunen må involveres i dette arbeidet. Et aldersvennlig Froland handler og om å ta i bruk den ressursen de eldre representerer gjennom ulike organisasjonsformer i offentlig og privat regi. Det å få et aldersvennlig samfunn krever målrettet og systematisk arbeid over tid.

Virksomhetsleder i omsorg har ansvar for å forankre politisk om Froland ønsker å bli en aldersvennlig kommune, og ta initiativ til videre arbeid:

- Det er ønskelig å søke økonomisk støtte til dette arbeidet, for å kunne ha en egen prosjektleder.
- Det settes det ned en tverrfaglig gruppe som skal utarbeide forslag til tiltak.
- Det inviteres til et folkemøte for å få tilbakemeldinger fra innbyggerne om hva som er viktig for dem med tanke på å bli gammel i Froland.
- I dette arbeidet bør det utarbeides retningslinjer eller føringer på hvordan både kommunen og næringslivet skal tenke på aldersvennlighet når det gjelder f.eks. utendørsområder, bebyggelse, transport, bolig, sosial deltagelse, respekt og sosial inkludering, deltagelse i samfunns- og arbeidslivet, kommunikasjon og informasjon og helse- og sosialtjenester.

Som vi skrev innledningsvis er Froland sin Leve hele livet plan er veldig konkret og har fokus på tjenesten. Parallelt har vi og jobbet med ny omsorgsplan. Omsorgsplanen har i større grad fokus på det å bli en aldersvennlig kommune. Disse to planene utfyller hverandre godt og Leve hele livet planen blir derfor et vedlegg til omsorgsplan.

Plan for Leve hele livet Froland kommune godkjent i kommunestyret:

Dato:

Signatur ordfører:

LEVE HELE LIVET

Aktivitet og fellesskap	
Tiltak	Ansvar
Livsglede, min historie	
Min historie	Janne, Cathrine
Individuell tilpasset aktivitet minimum en gang pr. uke	Avdelingsledere, teamledere
Egen plan for individuell aktivitet	
Opprette eget område i Gerica der man beskriver tiltakene	Anne
Frivillighet	
Besøksvenn (samarbeid med frivillige)	Marianne*
Seniorkafe med transportmuligheter (samarbeid med frivillige)	Marianne*
Vurdere digital plattform for organisering av frivillighet	Marianne*
Frivillighetskoordinator	Marianne*
Mer systematisk samarbeid med andre, skole, barnehage, bibliotek, historielaget mm.	Marianne*
Nytt sykehjem	
Lokaler som legger til rette for kulturelle arrangement, møteplasser mm.	Anne, Marianne
Innbydende kafe som alle kan bruke	Anne, Marianne
Utemiljø som inviterer til aktivitet og fellesskap	Anne, Marianne
Lekeplass, mer attraktivt for barn og barnehager å komme på besøk	Anne, Marianne
Sluse/tak fra omsorgsbolig til sykehjemmet	Anne, Marianne

*Oppgaver som vil legges til frivillighetskoordinator.

Mat og måltider	
Tiltak	Ansvarlig
Kjøkkenet skal være tettere på i forhold til ernæringsmessige tilpasninger hos de med ekstra behov.	Monica
Brukermedvirkning	Monica, teamledere
Valgfrihet, ønskekost, individuell tilpasning	Monica
Fokus på hvordan vi presenterer maten	Teamledere
Bruke lunsjen til å kombinere aktivitet og måltider	Teamledere
Mer fokus på ernæring hos hjemmeboende	Gudrun, enhetssykepleiere

Helsehjelp	
Tiltak	Ansvarlig
Hverdagsmestring	
Hverdagsrehabilitering	Marit, Gudrun
Mestring av daglige aktiviteter	Avdelingsledere, teamledere
Velferdsteknologi	Marianne
Proaktive tjenester	
Forebyggende/helsefremmende hjemmebesøk	Marianne, Gry, Gro

LEVE HELE LIVET

Systematisk kartlegging og oppfølging

Gode rutiner for systematisk kartlegging og oppfølging av brukere. /Gode pasientforløp/sjekklistor/NEWS osv.

Anne, NEWS kontaktene

Sammenheng

Tiltak

Ansvar

Avlastning og støtte til pårørende

Fleksibel dagsenterordning

Marianne

Pårørendekafe, oppstart 2021

Demenskoordinator

Ha et godt opplegg for strukturert samtale med pårørende til de som har hjemmesykepleie

Gudrun

Økt fokus på avlastning

Marit

Ta i bruk plassadministrasjon

Marit

God kommunikasjon med kjøkkenet og avdelingene og omsorgsbolig i forhold til matbestilling/avbestilling ved inn og utskrivning.

Færre å forholde seg til

Fokus på primærkontakt ordning

Avdelingsledere

Heltidskultur

Marianne, HR

Den enkeltes behov

Velkomstbrosjyre

Anne, Gudrun

Sikre at det blir gjennomført inkomstsamtale, års og halvårskartlegging. Gode pasientforløp

Teamleder

Ha godt oppdaterte tiltaksplaner

Teamleder, primærkontakt

Innføring av e-rom

Anne

Differensiere boliger

Marianne

Mykere overganger

Videreføring og fokus på pasientsikkerhetskampanjen Gode pasientforløp

Anne, Gudrun, Marit

Tjenestekontoret vil ha fokus på hjemmebesøk evt. besøk på sykehus for å få til bedre overgang mellom tjenestene

Marit

Et aldersvennlig Norge/Froland

Tiltak

Ansvar

Søke Helsedirektoratet om støtte til dette arbeidet

Tverrfaglig gruppe som skal utarbeide forslag til tiltak

Folkemøte. Hva er viktig for innbyggerne med tanke på å bli gammel i Froland?

Jobbe med å få hele kommunen og næringslivet til å tenke aldersvennlig-het i alt som gjøres. Eks. utendørsområder, bebyggelse, transport.

FROLAND KOMMUNE

Frolandsveien 995

4820 Froland

www.froland.kommune.no

